

## Socialförsäkringsutskottets betänkande 2019/20:SfU12

# Ändringar i lagstiftningen om sociala trygghetsförmåner efter det att Förenade kungariket har lämnat EU

---

## Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen om sociala trygghetsförmåner efter det att Förenade kungariket har lämnat Europeiska unionen (EU). De föreslagna ändringarna ska tillämpas om landet lämnar EU utan att ett utträdesavtal har trätt i kraft.

Regeringens förslag innebär att svenska sociala trygghetsförmåner även fortsättningsvis ska kunna betalas ut till enskilda personer i Förenade kungariket och gälla fram till utgången av den sjätte månaden efter den månad då Förenade kungariket har lämnat EU. Enskilda ska även kunna få ersättning för vårdkostnader som har uppkommit i Förenade kungariket under samma övergångstid. I dag är det möjligt att få nämnda förmåner till utgången av 2019 med vissa övergångsbestämmelser.

Vidare föreslås att bestämmelserna om fortsatt tillämpning av de EU-rättsliga principerna om likställande av förmåner m.m. och sammanläggning av intjänade försäkringsperioder m.m. inte ska gälla för enskilda som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/500 av den 25 mars 2019 om fastställande av beredskapsåtgärder när det gäller samordning av de sociala trygghetssystemen efter Förenade kungarikets utträde ur unionen.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2020.

### *Behandlade förslag*

Proposition 2019/20:26 Ändringar i lagstiftningen om sociala trygghetsförmåner efter det att Förenade kungariket har lämnat Europeiska unionen.

# Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet .....	4
Utskottets överväganden.....	5
Ändringar i lagstiftningen om sociala trygghetsförmåner efter det att Förenade kungariket har lämnat EU .....	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag .....	8
Propositionen .....	8
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag .....	9

# Utskottets förslag till riksdagsbeslut

## **Ändringar i lagstiftningen om sociala trygghetsförmåner efter det att Förenade kungariket har lämnat EU**

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (2019:168) om sociala trygghetsförmåner efter det att Förenade kungariket har lämnat Europeiska unionen,
2. lag om ändring i lagen (2019:169) om ändring i lagen (2019:168) om sociala trygghetsförmåner efter det att Förenade kungariket har lämnat Europeiska unionen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:26 punkterna 1 och 2.

Stockholm den 3 december 2019

På socialförsäkringsutskottets vägnar

*Maria Malmer Stenergard*

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Maria Malmer Stenergard (M), Rikard Larsson (S), Carina Ohlsson (S), Katarina Brännström (M), Paula Bieler (SD), Teresa Carvalho (S), Solveig Zander (C), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M), Kadir Kasirga (S), Hans Eklind (KD), Björn Petersson (S), Jonas Andersson i Skellefteå (SD), Arin Karapet (M), Christina Høj Larsen (V), Linda Lindberg (SD), Fredrik Malm (L) och Rasmus Ling (MP).

## Redogörelse för ärendet

I detta betänkande behandlar utskottet proposition 2019/20:26 Ändringar i lagstiftningen om sociala trygghetsförmåner efter det att Förenade kungariket har lämnat Europeiska unionen.

Utskottet redovisar i bilaga 1 regeringens förslag till riksdagsbeslut. Regeringens lagförslag redovisas i bilaga 2.

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

# Utskottets överväganden

## Ändringar i lagstiftningen om sociala trygghetsförmåner efter det att Förenade kungariket har lämnat EU

### Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lagändringar när det gäller sociala trygghetsförmåner efter det att Förenade kungariket har lämnat EU utan ett utträdesavtal.

### Bakgrund

Med anledning av att Förenade kungarikets utträde ur EU riskerar att ske utan ett avtal som reglerar utträdet har följande åtgärder vidtagits för att mildra konsekvenserna på det sociala området.

Gränsöverskridande situationer skyddas av regelverket om samordning av de sociala trygghetssystemen i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004. Regelverket är avsett att möjliggöra en samordning av medlemsstaternas olika sociala trygghetssystem, inte att harmonisera dessa. I händelse av ett avtalslöst utträde kommer förordningen inte längre att vara tillämplig i förhållande till Förenade kungariket. Likställande av förmåner m.m. eller perioder som har inträffat eller tjänats in före utträdestidpunkten är emellertid skyddade genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/500 av den 25 mars 2019 om fastställande av beredskapsåtgärder när det gäller samordning av de sociala trygghetssystemen efter Förenade kungarikets utträde ur unionen. Innehållet i den förordningen innebär att vissa av de principer som regleras i förordning 883/2004 ska tillämpas även efter utträdestidpunkten för en viss utpekad personkrets. Personkretsen utgörs av unionsmedborgare, statslösa personer och flyktingar som omfattas eller har omfattats av lagstiftningen i en eller flera medlemsstater och som är eller har varit i en situation som berör Förenade kungariket före landets utträde ur EU. Personkretsen utgörs även av brittiska medborgare som omfattas eller har omfattats av lagstiftningen i en eller flera medlemsstater före utträdet. Förordningen omfattar även nämnda personers familjemedlemmar och efterlevande. Situationer som inbegriper Förenade kungariket och inträffar efter utträdet omfattas således inte av förordningens bestämmelser.

Härutöver finns det ett kompletterande skydd i form av nationell lagstiftning som kan tillämpas i händelse av ett avtalslöst utträde och innebär att sociala trygghetsförmåner samt ersättning för vissa vårdkostnader under en begränsad tid kan fortsätta att betalas ut till personer i Förenade kungariket även om landet har lämnat EU.

Lagen (2019:168) om sociala trygghetsförmåner efter det att Förenade kungariket har lämnat Europeiska unionen (fortsatt kallad lagen om sociala trygghetsförmåner), som trädde i kraft den 29 mars 2019, innehåller bestämmelser som syftar till att mildra konsekvenserna för personer som använt rätten till den fria rörligheten före den tidpunkt då Förenade kungariket lämnade EU. Lagen möjliggör fortsatta utbetalningar under en omställningsperiod för de förmånstagare som hade rätt att få eller fick en svensk social trygghetsförmån utbetald till Förenade kungariket vid utträdestidpunkten. Lagen innehåller även bestämmelser om möjligheten att få ersättning för vissa vårdkostnader i samband med vård i Förenade kungariket som påbörjats före utträdet. Några av lagens bestämmelser överlappar det materiella innehållet i beredskapsförordningen på EU-nivå om samordning av sociala trygghetssystem.

Lagen (2019:169) om ändring i lagen om sociala trygghetsförmåner efter det att Förenade kungariket har lämnat Europeiska unionen har antagits och innebär att exporten av förmåner och ersättning för vårdkostnader upphör att gälla vid utgången av 2019 med vissa övergångsbestämmelser.

### **Propositionen**

Regeringen anser att konsekvenserna för svenskar i Förenade kungariket fortsättningsvis bör mildras om landet lämnar EU. Regeringen föreslår därför att vissa sociala trygghetsförmåner ska kunna få betalas ut till enskilda personer i Förenade kungariket fram till utgången av den sjuätte månaden efter den månad då Förenade kungariket har lämnat EU och i vissa delar senast till utgången av 2020. Enskilda ska även kunna få ersättning för vårdkostnader som har uppkommit i Förenade kungariket under samma övergångstid. Förslaget innebär en tidsmässig förlängning av bestämmelserna i lagen om sociala trygghetsförmåner som i dag möjliggör utbetalning av nämnda förmåner till utgången av 2019 med vissa övergångsbestämmelser.

Vidare föreslår regeringen att lagens bestämmelser om fortsatt tillämpning av de EU-rättsliga principerna om likställande av förmåner m.m. och sammanläggning av intjänade försäkringsperioder m.m. inte ska gälla för enskilda som omfattas av beredskapsförordningen på EU-nivå om samordning av sociala trygghetssystem. Syftet är att undvika dubbelregleringar.

Enligt regeringens förslag ska de föreslagna ändringarna endast tillämpas om Förenade kungariket lämnar EU utan ett avtal som reglerar utträdet. Anledningen är att enskilda inte ska kunna erbjudas ett mer omfattande skydd än vad ett ingånget avtal mellan EU och Förenade kungariket skulle innebära, om Förenade kungariket lämnar EU med ett avtal.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2020.

### **Utskottets ställningstagande**

Utskottet noterar att Europeiska rådet enades den 29 oktober 2019 om att förlänga tidsfristen för EU:s och Förenade kungarikets förhandlare till den

31 januari 2020. Om utträdesavtalet ratificeras av båda parterna före detta datum, kommer utträdet att ske den första dagen i påföljande månad. Förenade kungariket angav i oktober 2019 att processen för att godkänna utträdesavtalet i parlamentet inte kommer att fortsätta förrän efter det nyval som ska hållas den 12 december 2019.

Propositionen har inte föranlett några motionsyrkanden. Utskottet tillstyrker propositionens förslag till ändringar i lagen om sociala trygghetsförmåner och att lagen om ändring av den lagen därmed ska utgå.

BILAGA 1

## Förteckning över behandlade förslag

### Propositionen

*Proposition 2019/20:26 Ändringar i lagstiftningen om sociala trygghetsförmåner efter det att Förenade kungariket har lämnat Europeiska unionen:*

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2019:168) om sociala trygghetsförmåner efter det att Förenade kungariket har lämnat Europeiska unionen.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2019:169) om ändring i lagen (2019:168) om sociala trygghetsförmåner efter det att Förenade kungariket har lämnat Europeiska unionen.



BILAGA 2

## Regeringens lagförslag

# 1 Förslag till lag om ändring i lagen (2019:168) om sociala trygghetsförmåner efter det att Förenade kungariket har lämnat Europeiska unionen

Härigenom föreskrivs att 2–4, 5 och 6 §§ lagen (2019:168) om sociala trygghetsförmåner efter det att Förenade kungariket har lämnat Europeiska unionen ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

## 2 §

Bestämmelsen om likställande av förmåner, inkomster, omständigheter eller händelser i artikel 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 i lydelsen enligt kommissionens förordning (EU) 2017/492 ska fortsätta att tillämpas avseende förmåner eller inkomster som har förvärvats och omständigheter eller händelser som har inträffat före den tidpunkt som Förenade kungariket lämnade EU.

Bestämmelsen om likställande av förmåner, inkomster, omständigheter eller händelser i artikel 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004, i lydelsen enligt kommissionens förordning (EU) 2017/492, ska fortsätta att tillämpas avseende förmåner eller inkomster som har förvärvats och omständigheter eller händelser som har inträffat före den tidpunkt som Förenade kungariket lämnade EU *utan ett utträdesavtal*.

*Första stycket gäller inte för personer som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/500 av den 25 mars 2019 om fastställande av beredskapsåtgärder när det gäller samordning av de sociala trygghetsystemen efter Förenade kungarikets utträde ur unionen.*

## 3 §

Bestämmelserna om sammanläggning av perioder i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 i lydelsen enligt kommissionens förordning (EU) 2017/492 ska fortsätta att tillämpas avseende försäkrings-, anställnings- eller bostättningsperioder eller perioder av

Bestämmelserna om sammanläggning av perioder i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004, i lydelsen enligt kommissionens förordning (EU) 2017/492, ska fortsätta att tillämpas avseende försäkrings-, anställnings- eller bostättningsperioder

verksamhet som egenföretagare som har fullgjorts före den tidpunkt som Förenade kungariket lämnade EU.

eller perioder av verksamhet som egenföretagare som har fullgjorts före den tidpunkt som Förenade kungariket lämnade EU *utan ett utträdesavtal*.

*Första stycket gäller inte för personer som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/500.*

#### 4 §

En person som före den tidpunkt som Förenade kungariket lämnade EU hade rätt att få eller fick en förmån utbetald i Förenade kungariket med stöd av 5 kap. 17 a *eller* 18 § socialförsäkringsbalken har fortsatt rätt att få förmånen utbetald utan minskad ersättning och utan hinder av att Förenade kungariket har lämnat EU, förutsatt att den enskilde inte omfattas av ett annat tredjelands lagstiftning och att övriga omständigheter är oförändrade. Vid beräkning av förmånerna ska 67 kap. 16 *och* 17 §§ och 81 kap. 9 § socialförsäkringsbalken tillämpas.

En person som före den tidpunkt som Förenade kungariket lämnade EU *utan ett utträdesavtal* hade rätt att få eller fick en förmån utbetald i Förenade kungariket med stöd av 5 kap. 17 a, 18 *eller* 18 a § socialförsäkringsbalken har fortsatt rätt att få förmånen utbetald utan minskad ersättning och utan hinder av att Förenade kungariket har lämnat EU, förutsatt att den enskilde inte omfattas av ett annat tredjelands lagstiftning och att övriga omständigheter är oförändrade. Vid beräkning av förmånerna ska 67 kap. 16, 16 a, 17 *och* 17 a §§ och 81 kap. 9 *och* 9 a §§ socialförsäkringsbalken tillämpas.

*Rätten att få en förmån utbetald gäller till utgången av den sjätte månaden efter den månad då Förenade kungariket har lämnat EU, dock senast till utgången av 2020.*

#### 5 §

En person och dennes familjemedlemmar som före den tidpunkt som Förenade kungariket lämnade EU hade rätt att få eller fick en förmån utbetald i Förenade kungariket med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 i lydelsen enligt kommissionens förordning (EU) 2017/492 har fortsatt rätt att få förmånen utbetald utan minskad ersättning och utan hinder av att Förenade kungariket har lämnat EU, förutsatt att den enskilde och dennes familjemedlemmar inte

En person och dennes familjemedlemmar som före den tidpunkt som Förenade kungariket lämnade EU *utan ett utträdesavtal* hade rätt att få eller fick en förmån utbetald i Förenade kungariket med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004, i lydelsen enligt kommissionens förordning (EU) 2017/492, har fortsatt rätt att få förmånen utbetald utan minskad ersättning och utan hinder av att Förenade kungariket har lämnat EU, förutsatt att den enskilde och

omfattas av ett annat tredjelands lagstiftning och att övriga omständigheter är oförändrade. Förmånen ska minskas med motsvarande förmån som utges från Förenade kungariket.

*Första stycket gäller dock inte för arbetslöshetsersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.*

dennes familjemedlemmar inte omfattas av ett annat tredjelands lagstiftning och att övriga omständigheter är oförändrade. Förmånen ska minskas med motsvarande förmån som utges från Förenade kungariket.

*Rätten att få en förmån utbetald gäller till utgången av den sjätte månaden efter den månad då Förenade kungariket har lämnat EU.*

*Första och andra styckena gäller inte för arbetslöshetsersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.*

## 6 §

Utan hinder av att Förenade kungariket har lämnat EU är bestämmelserna om ersättning av utgifter för vårdförmåner i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 i lydelsen enligt kommissionens förordning (EU) 2017/492 och bestämmelserna i lagen (2013:513) om ersättning för kostnader till följd av vård i ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet tillämpliga för

1. vård som har inletts och avslutats i Förenade kungariket före den tidpunkt som Förenade kungariket lämnade EU, och
2. vård som har inletts i Förenade kungariket före den tidpunkt som Förenade kungariket lämnade EU och som fortfarande pågår efter denna tidpunkt på grund av att vården av medicinska skäl inte tillfälligt går att avbryta och återuppta i Sverige.

Utan hinder av att Förenade kungariket har lämnat EU *utan ett utträdesavtal* är bestämmelserna om ersättning av utgifter för vårdförmåner i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004, i lydelsen enligt kommissionens förordning (EU) 2017/492, och bestämmelserna i lagen (2013:513) om ersättning för kostnader till följd av vård i ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet tillämpliga för

*De bestämmelser som avses i första stycket är tillämpliga i fråga om de angivna kostnaderna till utgången av den sjätte månaden efter den månad då Förenade kungariket har lämnat EU. Bestämmelserna ska dock fortfarande tillämpas när det gäller en ansökan om ersättning som har kommit in till Försäkringskassan före denna tidpunkt.*

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2019:169)  
om ändring i lagen (2019:168) om sociala  
trygghetsförmåner efter det att Förenade  
kungariket har lämnat Europeiska unionen

Härigenom föreskrivs att lagen (2019:169) om ändring i lagen (2019:168) om sociala trygghetsförmåner efter det att Förenade kungariket har lämnat Europeiska unionen ska utgå.